

**PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE I OCHRONY OFIAR PRZEMOCY
W RODZINIE DLA GMINY PROSZOWICE
NA LATA 2017-2020**

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	3
2. PODSTAWY PRAWNE	4
3. DIAGNOZA PRZEMOCY W RODZINIE	5
4. METODA TWORZENIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE	23
5. IDENTYFIKACJA CELU GENERALNEGO I PRIORYTETÓW	24
6. WSKAŹNIKI REALIZACJI	28
7. HARMONOGRAM REALIZACJI	31
8. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	34
9. MONITORING I EWALUACJA	36
10. SPIS TABEL I WYKRESÓW	38

1. Wstęp

Zjawisko przemocy w relacjach rodzinnych stanowi poważne wyzwanie dla samorządów lokalnych, które zgodnie z preambułą do ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności, a także podejmować działania służące zwiększaniu skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc to jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób (...), w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą. Zgodnie z art.3 w/w ustawy osobie dotkniętej przemocą w rodzinie udziela się pomocy, w szczególności w formie:

- 1) poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego i socjalnego;
- 2) interwencji kryzysowej i wsparcia;
- 3) ochrony przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc korzystania ze wspólnie zajmowanego z innymi członkami rodziny mieszkania oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną;
- 4) zapewnienia, na żądanie osoby dotkniętej przemocą, bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie.

Art.6 w/w ustawy określa zadania własne gminy, w związku z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie, do których należą:

1. tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
2. prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
3. opracowanie i realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie
4. prowadzenie gminnych ośrodków wsparcia.

W Gminie Proszowice funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego, pomocy psychologicznej, prawnej i socjalnej dla ofiar przemocy oraz współpracy instytucji w zakresie przeciwdziałania przemocy.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, przybierającym różne formy, w tym:

- przemocy fizycznej, obejmującej wszelkie działania, które wyrządzają ból i cierpienie fizyczne, np.: bicie, popychanie, kopanie, porzucenie w niebezpiecznej okolicy itp.,
- przemocy psychicznej, obejmującej działania krzywdzące, które wykorzystują mechanizmy procesów psychologicznych, np.: poniżanie, wyzywanie, stosowanie gróźb, naśmiewanie się z poglądów, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów
- przemocy seksualnej, polegającej na naruszaniu intymności pożycia, np.: wymuszanie pożycia, wymuszanie nieakceptowanych zachowań seksualnych, sadystyczne formy współżycia, narażanie dzieci na kontakt z pornografią i zachowaniami seksualnymi itp.,
- przemocy ekonomicznej, dotyczącej warunków materialnych, opierającej się zazwyczaj na uzależnieniu ofiary od statusu materialnego sprawcy, np.: niezaspokojenie materialnych potrzeb rodziny, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, itp.,
- przemocy zaniedbania, stosowanej najczęściej wobec dzieci.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem wieloaspektowym, dlatego pomoc rozpatrywana musi być w wielu wymiarach, tj. prawnym, psychologicznym, społecznym i moralnym.

2. Podstawy prawne

Program realizowany będzie w oparciu o następujące przepisy:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej
4. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 roku
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks Karny
6. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 roku Kodeks rodzinny i opiekuńczy
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 roku w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”
8. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 3 czerwca 2011 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie
9. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020

3. Diagnoza przemocy w rodzinie

W niniejszym raporcie przedstawiono wyniki badań nad przemocą domową. Badania diagnostyczne zakładały wykonanie diagnozy w trzech obszarach.

Pierwszym obszarem, który został podany szczegółowej analizie badawczej, była skala i zakres pomocy świadczonej przez instytucje zajmujące się zawodowo zjawiskiem przemocy w rodzinie. Dokonano analizy dokumentów zastanych m.in. sprawozdania realizacji zadań oraz innych działań podejmowanych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, jak również działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i jego zespołów roboczych.

Drugim obszarem, który pozostawał w kręgu zainteresowań badawczych było poznanie świadomości w badanym obszarze młodzieży szkolnej. Badaniu zostali poddani uczniowie szkół gimnazjalnych. Przeprowadzona diagnoza opierała się na reprezentatywnych badaniach, prowadzonych wśród młodzieży szkolnej, w których wzięło udział łącznie 97 uczniów. Ogólnym celem badania było zdiagnozowanie postrzegania przez młodzież szkolną zjawiska przemocy domowej oraz zidentyfikowanie na podstawie składanych deklaracji czy przemoc dotyczy młodzieży szkolnej i jeśli tak, to jaka to jest skala. Ponadto próbowano dokonać inwentaryzacji relacji wewnątrzrodzinnych. Celem uzyskania założonych celów zostało przeprowadzone badanie ankietowe CAWI, z wykorzystaniem ankiety internetowej.

Trzecim zbadanym obszarem, była diagnoza profesjonalistów wsparcia społecznego. Przedstawiciele instytucji gminnych, w tym pracowników Miejsko –Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, policji, oświaty i innych poproszono o uzupełnienie internetowej ankiety CAWI. Celem badania było poznanie opinii przedstawicieli w/w zawodów czy spotykają się ze zjawiskiem przemocy i jak często. Ogółem zostało przeprowadzonych 15 ankiet.

Analiza danych demograficznych

Według danych statystycznych pozyskanych z Wydziału Spraw Obywatelskich Urzędu Gminy i Miasta Proszowice w 2015 roku w gminie mieszkało ogółem 16 443 osoby. Kobiety stanowiły 51,4% ogółu, a mężczyźni 48,6%.

Ekonomiczne grupy wiekowe, to grupy ludności z uwagi na wiek zdolności do pracy tj. wiek przedprodukcyjny, czyli osoby młode do 17 roku życia, wiek produkcyjny, czyli kobiety od 18 do 59 roku życia oraz mężczyźni od 18 do 64 roku życia oraz wiek poprodukcyjny w przypadku kobiet powyżej 60 roku życia i mężczyzn powyżej 65 roku życia.

Z danych statystycznych wynika, że z ogólnej liczby mieszkańców gminy 17,4% stanowiły osoby w wieku przedprodukcyjnym. Udział osób w wieku produkcyjnym wynosił 63,9%. Z kolei udział najstarszej grupy mieszkańców wynosił 18,7%.

Tabela 1. Ekonomiczne grupy wiekowe w Gminie Proszowice w 2015 roku

	wiek przedprodukcyjny (0-17 lat)	%	wiek produkcyjny (K18-59 lat, M18-64)	%	wiek poprodukcyjny (K powyżej 60 lat, M powyżej 65 lat)	%	Razem	%
Kobiety	1397	48,9	4940	47,0	2120	68,8	8457	51,4
Mężczyźni	1459	51,1	5564	53,0	963	31,2	7986	48,6
Razem	2856	100,0	10504	100,0	3083	100,0	16443	100,0
%	17,4		63,9		18,7		100,0	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UMiG

W 2015 roku w gminie urodziło się 185 dzieci. Z kolei odnotowano 170 zgonów. Zatem przyrost naturalny wyniósł 15. Współczynnik przyrostu naturalnego wyniósł 0,9‰.

System edukacji w gminie

Na terenie Proszowic zlokalizowane są 3 Przedszkola, w tym 2 Przedszkola Samorządowe: nr 1 i 2, Przedszkole Prywatne „Pinokio” oraz Niepubliczny Punkt Przedszkolny „Bajka” w Koczanowie, prowadzony przez Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Koczanów. W roku szkolnym 2015/2016 do w/w placówek uczęszczało łącznie 266 dzieci. Szczegółowe dane zawarto w tabeli.

Tabela 2. Liczba dzieci w przedszkolach samorządowych, w przedszkolu prywatnym oraz w punkcie przedszkolnym na terenie Gminy i Miasta Proszowice w roku szkolnym 2015/2016

Miejscowość	Nazwa placówki	Organ prowadzący	Liczba dzieci
Proszowice	Przedszkole samorządowe nr 1	Gmina	144
Proszowice	Samorządowe Publiczne Przedszkole Nr 2	Gmina	77
Proszowice	Przedszkole Prywatne "Pinokio"	Osoba prywatna	33
Koczanów	Niepubliczny Punkt Przedszkolny "Bajka"	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Koczanów	12
Razem			266

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych SIO: <https://cie.men.gov.pl/index.php/dane-statystyczne.html>, aktualizacja: 21.10.2016

Dane wskazały, iż w roku szkolnym 2015/2016 funkcjonowało 8 szkół podstawowych, w których uczyło się łącznie 1305 uczniów w klasach I-VI oraz 176 dzieci w oddziałach przedszkolnych.

Tabela 3. Uczniowie szkół podstawowych na terenie Gminy i Miasta Proszowice w roku szkolnym 2015/2016

Nazwa placówki	Organ prowadzący	Liczba uczniów	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych
Szkoła Podstawowa nr 1 im T. Kościuszki w Proszowicach	Gmina	647	35
Szkoła Podstawowa w Ostrowie	Gmina	104	22
Szkoła Podstawowa z Oddziałami Integracyjnymi w Szczytnikach	Gmina	81	29
Niepubliczna Szkoła Podstawowa w Stogniowicach	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Stogniowice	47	12
Niepubliczna Szkoła Podstawowa z Oddz. Przedszkolnym w Koczanowie	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Koczanów	73	11
Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Klimontowie	Gmina	115	12
Szkoła Podstawowa im. Mikołaja Kopernika w Zespole Szkół w Kościelcu	Gmina	168	38
Szkoła Podstawowa im Armii "Kraków" w Zespole Szkół w Żębocinie	Gmina	70	17
Razem		1 305	176

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych SIO: <https://cie.men.gov.pl/index.php/dane-statystyczne.html>, aktualizacja: 21.10.2016

W 5 gimnazjach uczyło się łącznie 557 uczniów. 3gimnazja prowadzone są przez Gminę i Miasto Proszowice, a 2 pozostałe przez Stowarzyszenia.

Tabela 4. Uczniowie szkół gimnazjalnych na terenie Gminy i Miasta Proszowice w roku szkolnym 2015/2016

Nazwa placówki	Organ prowadzący	Liczba uczniów
Gimnazjum w Proszowicach	Gmina	357
Niepubliczne Gimnazjum w Koczanowie	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Koczanów	37
Niepubliczne Gimnazjum w Ostrowie	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Ostrów	31
Gimnazjum w Zespole Szkół w Klimontowie	Gmina	67
Gimnazjum im. Mikołaja Kopernika w Zespole Szkół w Kościelcu	Gmina	65
Razem		557

Źródło: opracowanie własne na podstawie bazy danych SIO: <https://cie.men.gov.pl/index.php/dane-statystyczne.html>, aktualizacja: 21.10.2016

Prócz w/w placówek, funkcjonują szkoły ponadgimnazjalne, w tym licea ogólnokształcące, technikum, zasadnicza szkoła zawodowa prowadzone przez powiat i stowarzyszenie oraz szkoły policealne, a także Szkoła Muzyczna I stopnia w Żębocinie.

Problemy społeczne.

Ogólna liczba rodzin, które skorzystały z pomocy społecznej w 2015 roku wyniosła 469, w tym 265 rodzin mieszkających na wsi.

Najczęściej spotykanym powodem ubiegania się o pomoc społeczną w 2015 roku były uciążliwości wynikające z długotrwałej lub ciężkiej choroby. Z tego tytułu pomocą społeczną objętych zostało 216 rodzin, stanowiąc udział 46,1% ogółem, w tym 118 rodzin na mieszkających wsi (44,5%). Równie często wśród rodzin wystąpił ubóstwa, który zdiagnozowano u 198 rodzin (42,2%), w tym 115 rodzin mieszkających na wsi (43,4%). Z tytułu występującej przemocy w rodzinie, o pomoc do Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej zgłosiło się 5 rodzin (w tym 4 rodziny ze wsi) stanowiąc 1,1% ogółu rodzin korzystających (1,5% rodzin ze wsi).

Tabela 5. Powody przyznania pomocy społecznej w Mieście i Gminie Proszowice w 2015 roku

Powód trudnej sytuacji życiowej	LICZBA RODZIN			
	OGÓLEM	%	w tym: NA WSI	%
Ubóstwo	198	42,2	115	43,4
Sieroctwo	0	0,0	0	0,0
Bezdomność	11	2,3	3	1,1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	9,0	28	10,6
W tym: wielodzietność	40	8,5	28	10,6
Bezrobocie	183	39,0	97	36,6
Nieppełnosprawność	157	33,5	82	30,9
Długotrwała lub ciężka choroba	216	46,1	118	44,5
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	76	16,2	40	15,1
w tym: rodziny niepełne	43	9,2	17	6,4
w tym: rodziny wielodzietne	10	2,1	7	2,6
Przemoc w rodzinie	5	1,1	4	1,5
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0,0	0	0,0
Alkoholizm	26	5,5	11	4,2
Narkomania	0	0,0	0	0,0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	7	1,5	2	0,8

Trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą	0	0,0	0	0,0
Zdarzenie losowe	17	3,6	17	6,4
Sytuacja kryzysowa	0	0,0	0	0,0
Klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0,0	0	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Analiza przemocy w rodzinie w kontekście danych instytucjonalnych

Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Proszowicach realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy, w różnych jej formach współpracuje z: Komendą Powiatową Policji, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Poradnią Psychologiczno – Pedagogiczną, placówkami oświatowymi i kulturalnym, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Zespołem Placówek Caritas w Proszowicach, ośrodkami zdrowia, Sądem Rodzinnym i Nieletnich w Krakowie.

W celu realizacji zadań określonych w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w Gminie i Mieście Proszowice uruchomiono gminny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na pracy Zespołu Interdyscyplinarnego i jego grupach roboczych.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w/w. podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

W 2015 roku Zespół Interdyscyplinarny spotykał się 4 razy, a liczba powołanych grup roboczych wynosiła 18. Działaniami grup roboczych objęto łącznie 28 rodzin dotkniętych przemocą.

Tabela 6. Liczba rodzin i osób objęta pomocą grup roboczych w Gminie i Mieście Proszowice w 2015 roku

Liczba utworzonych grup roboczych		18	
Liczba posiedzeń grup		46	
Liczba osób objętych pomocą grup roboczych	ogółem	28	
	w tym kobiety	ogółem	23
		w tym niepełnosprawne	5
		w tym starsze	7
	w tym mężczyźni	ogółem	5
		w tym niepełnosprawni	1
		w tym starsi	3
	w tym dzieci	ogółem	0
w tym niepełnosprawne		0	
Liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych		28	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

W ramach zadania „interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy w rodzinie”, również w 2015 roku stosowano procedurę „Niebieskiej Karty”. Procedurą NK w badanym roku objęto łącznie 28 osób.

Tabela 7. Dane dotyczące procedury Niebieskie Karty w Gminie i Mieście Proszowice w 2015 roku

Wskaźnik		Podmiot odpowiedzialny
		Jednostka organizacyjna pomocy społecznej
Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - A" przez pracowników socjalnych wszczynających procedurę		3
Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - C" przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze		18
Liczba sporządzonych formularzy "Niebieskich Kart - D" przez członków zespołu interdyscyplinarnego / grupy robocze		17
Liczba rodzin objętych procedurą "Niebieskie Karty"		28
Liczba rodzin wobec których wszczęto procedurę "Niebieskie Karty" w okresie sprawozdawczym		18
Liczba zakończonych procedur Niebieskie Karty w przypadku:	ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy	7
	rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Zakończono 7 Niebieskich Kart w wyniku ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie oraz po zrealizowaniu indywidualnego planu pomocy.

W ramach upowszechniania i edukacji zakresie możliwości i form udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie, zorganizowano 1 kampanię społeczną oraz realizowano zajęcia edukacyjne skierowane do osób dotkniętych przemocą w rodzinie w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc w rodzinie. Łącznie zorganizowano 13 zajęć dla 7 osób dotkniętych przemocą.

Udzielono również poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego i medycznego dla osób dotkniętych przemocą.

Tabela 8. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Proszowice w 2015 roku

Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem		28
	w tym	medycznego	2
		psychologicznego	21
		prawnego	20
		socjalnego	28
		zawodowego i rodzinnego	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych MGOPS

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych również podejmowała działania w zakresie pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie. Członkowie Gminnej Komisji skontaktowali się w 2015 roku z 30 osobami doznającymi przemocy oraz z 20 osobami stosującymi przemoc. Członkowie Gminnej Komisji motywowali sprawców przemocy do udziału w oddziaływaniach dla osób stosujących przemoc, prowadzili rozmowy interwencyjne z osobą nadużywającą alkoholu w związku ze stosowaniem przez nią przemocy oraz motywowali dorosłe ofiary przemocy do zgłaszania się do miejsc specjalistycznej pomocy. Udzielali również porad w punkcie konsultacyjno – informacyjnym dla osób z problemem alkoholowych oraz doznających w rodzinie.

Tabela 9. Porady udzielane w Punkcie Konsultacyjno –Informacyjnym w Gminie i Mieście Proszowice w 2015 roku

	Liczba osób	Liczba porad
Osoby z problemem alkoholowym	46	152
Dorośli członkowie rodzin osób z problemem alkoholowym	48	150
Osoby doznające przemocy w rodzinie	40	120

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PARPA-G1

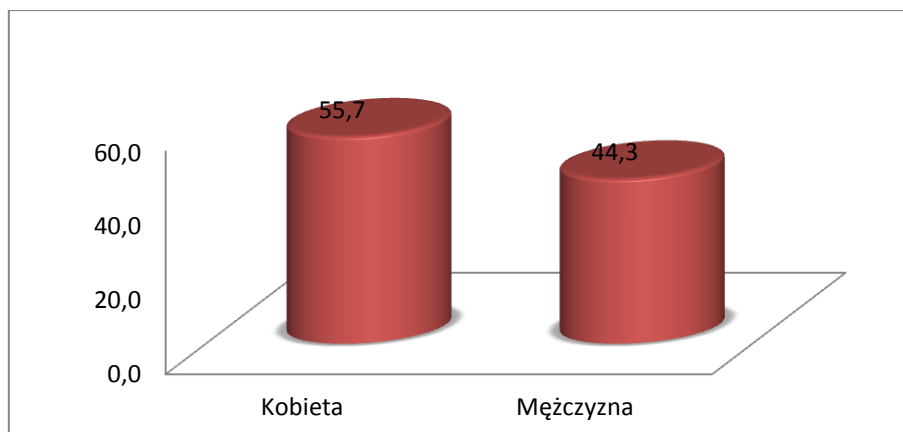
Wg danych Komendy Powiatowej Policji w Proszowicach, w 2015 roku łączna liczba postępowań przygotowawczych w sprawach o przestępstwa znęcania się nad osobą najbliższą wyniosła 10. Stwierdzono 1 tego typu przestępstwo. Łączna liczba osób wobec których

istniało podejrzenie, że są ofiarami przemocy w rodzinie wynosiła 18, w tym 14 kobiet i 4 mężczyzn. Łączna liczba osób wobec których istniało podejrzenie, że dopuszczają się przemocy wynosiła również 18, w tym 2 kobiety i 16 mężczyzn.

Analiza badań ankietowych przeprowadzonych wśród młodzieży szkolnej

Prezentowana diagnoza opiera się na reprezentatywnych badaniach, prowadzonych w szkołach gimnazjalnych realizujących obowiązek szkolny na obszarze Gminy i Miasta Proszowice. Ankiety CAWI zostały rozdysponowane wśród uczniów placówek oświatowych – udział w badaniu miał charakter dobrowolny. Analiza udzielonych odpowiedzi wskazuje, że 97 uczniów wyraziło chęć udziału w badaniu. W ankiecie wzięło udział 54 dziewczęta (55,7%) i 43 chłopców (44,3%).

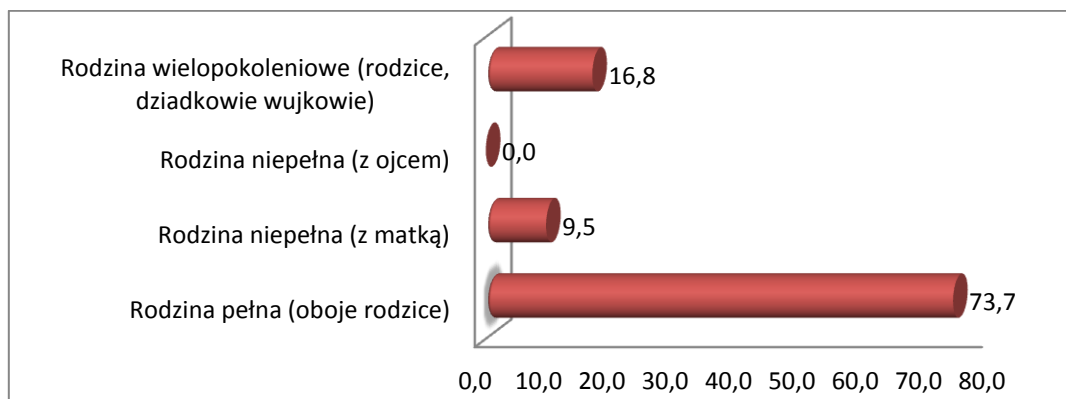
Wykres 1. Udział procentowy reprezentatywnej młodzieży szkolnej, wg płci

Źródło: Opracowanie własne

Kolejnym obszarem analizy była struktura rodziny badanej młodzieży szkolnej. Ankietowani mogli odpowiadać na pytanie w formie wielokrotnego wyboru. Uzyskano większość odpowiedzi świadczących o tym, iż uczniowie pochodzą z rodzin pełnych z obojgiem rodziców tj. 73,7%. 16,8% uczniów mieszka w rodzinach wielopokoleniowych.

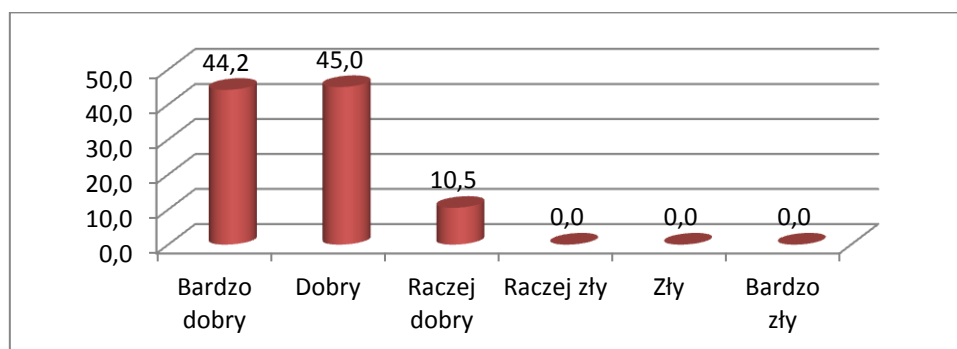
Wykres 2. Struktura rodziny badanej młodzieży szkolnej

Źródło: Opracowanie własne

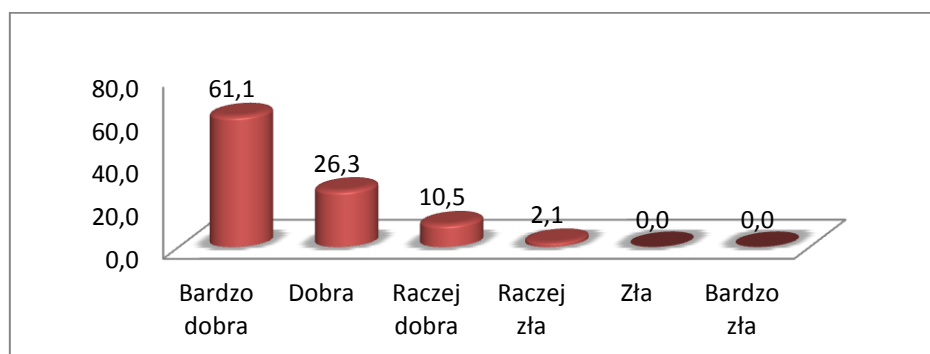
Młodzież szkolna odpowiadała na pytanie dotyczące ich kontaktu z rodzicami. 44,2% uznało że ma bardzo dobry kontakt ze swoimi rodzicami. Nie padły odpowiedzi negatywne. Z kolei na pytanie dotyczące atmosfery panującej w domu, uczniowie w większości odpowiadali, że atmosfera w ich domu jest „bardzo dobra” lub „dobra”. Tylko 2,1% uczniów uznała że „zła”.

Wykres 3. Jak oceniasz swój kontakt z rodzicami, jako?

Źródło: Opracowanie własne

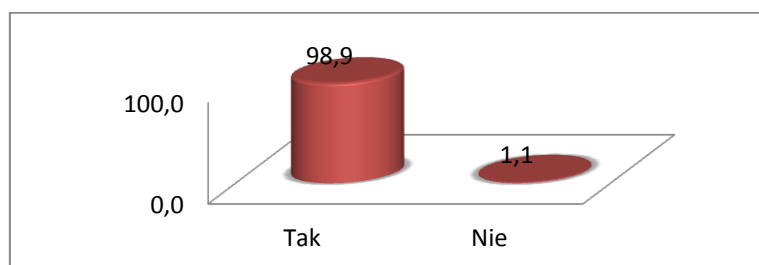
Wykres 4. Jak oceniasz atmosferę panującą w domu?

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowani zostali zapytani o poczucie bezpieczeństwa wśród swojej rodziny. 98,9% uczniów czuje się bezpiecznie, 1,1% nie czuje się bezpiecznie wśród rodziny.

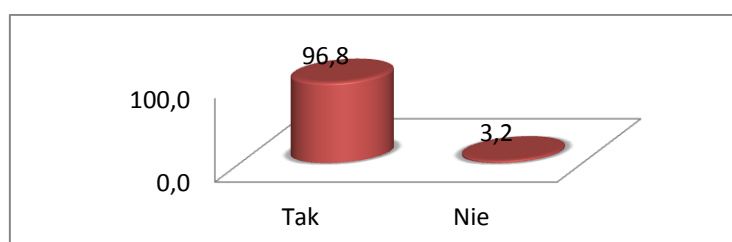
Wykres 5. Czy czujesz się bezpiecznie wśród najbliższej rodziny?

Źródło: Opracowanie własne

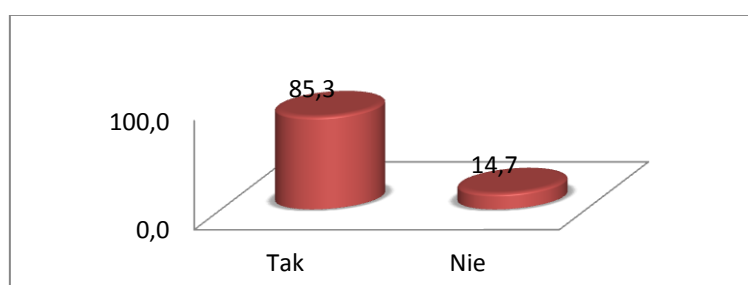
Uczniów zapytano również o poczucie bezpieczeństwa w szkole oraz poza szkołą na terenie swojej gminy. W szkole nie czuje się bezpiecznie 3,2% gimnazjalistów. Na terenie gminy nie czuje się bezpiecznie 14,7% gimnazjalistów.

Wykres 6. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?

Źródło: Opracowanie własne

Wykres 7. Czy czujesz się bezpiecznie poza szkołą, na terenie swojej gminy?

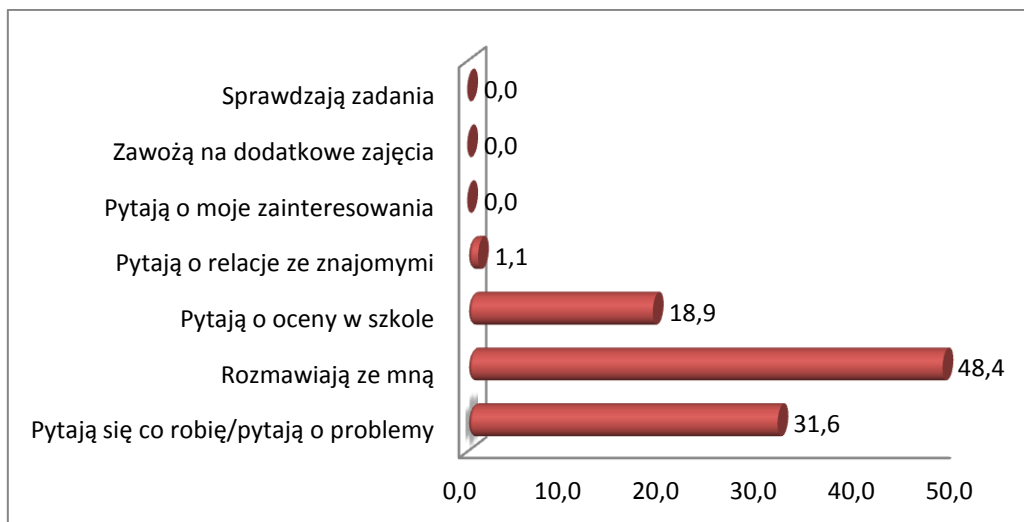

Źródło: Opracowanie własne

Aby lepiej poznać relacje panujące w domu pomiędzy dziećmi a ich rodzicami, zadano pytanie o to, w jaki sposób rodzice okazują zainteresowania sprawami swoich dzieci. Drugie

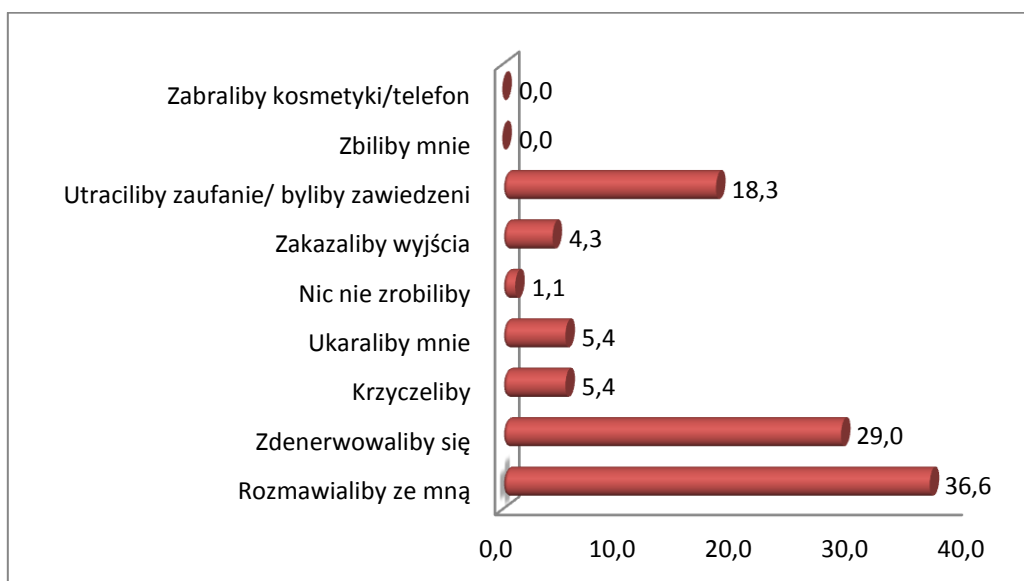
pytanie dotyczyło reakcji rodziców na palenie/picie swoich dzieci (wg uczniów). Na oba przedstawione pytania uczniowie mogli udzielać wielokrotnej odpowiedzi. Według ankietowanych, najczęściej rodziców rozmawia ze swoimi dziećmi (48,4%) oraz pyta o to, co robią, pyta o problemy (31,6%).

Wykres 8. W jaki sposób rodzice okazują zainteresowania Twoimi sprawami?

Źródło: Opracowanie własne

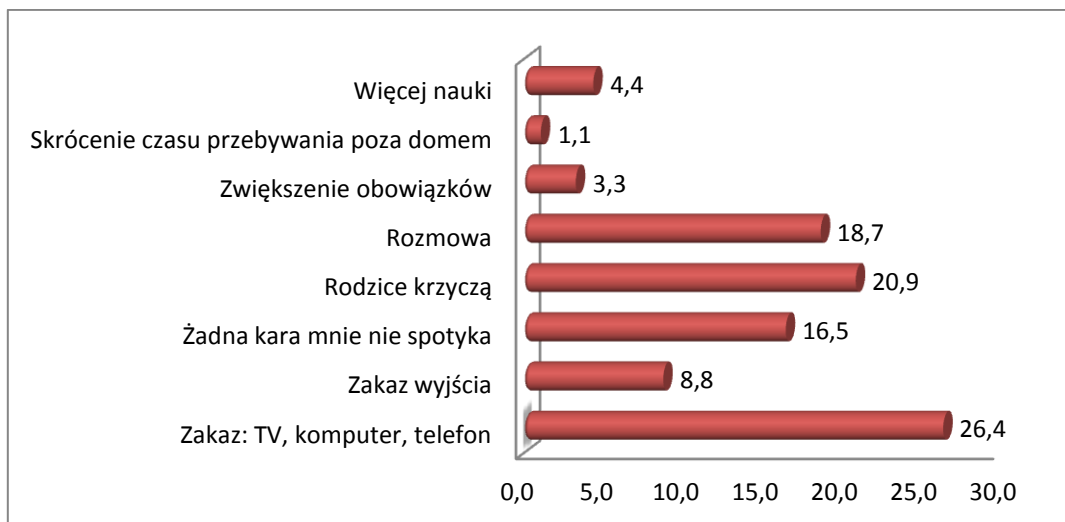
Wykres 9. Jak zareagowałoby rodzice/opiekunowie według Ciebie, gdyby dowiedzieli się, że np. paliłeś/aś, /piliłeś/aś?

Źródło: Opracowanie własne

Uzyskano również odpowiedzi na pytanie o karę za niewykonanie obowiązków. Większość uczniów, tj. 26,4% uczniów odpowiedziało, że karą byłoby zakazanie oglądania TV, używania komputera lub telefonu. Część uczniów odpowiedziała, że rodzice na nich krzyczą (20,9%).

Wykres 10. Jaka kara spotyka Cię w domu za niewykonanie obowiązków?

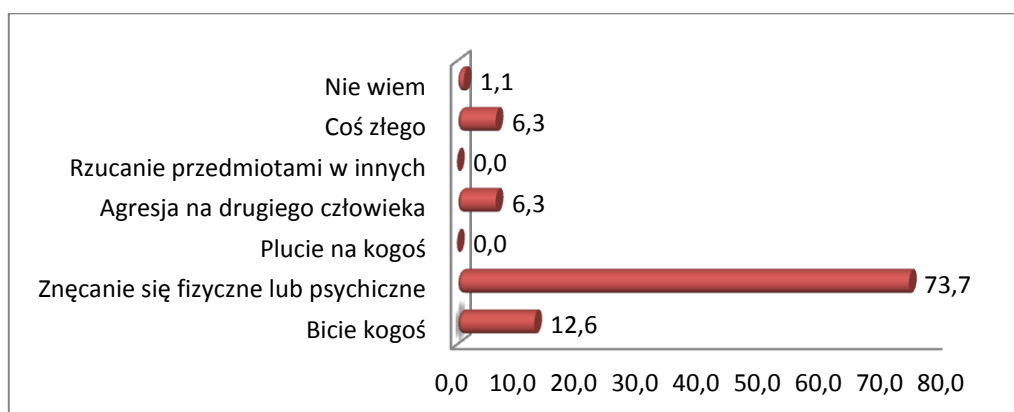

Źródło: Opracowanie własne

Przemoc w otoczeniu i doświadczeniu młodzieży

Zapytano uczniów, co oznacza dla nich przemoc? Było to pytanie wielokrotnego wyboru. Dla większości uczniów przemoc to znęcanie się fizyczne lub psychiczne (73,7%) oraz bicie kogoś (12,6%).

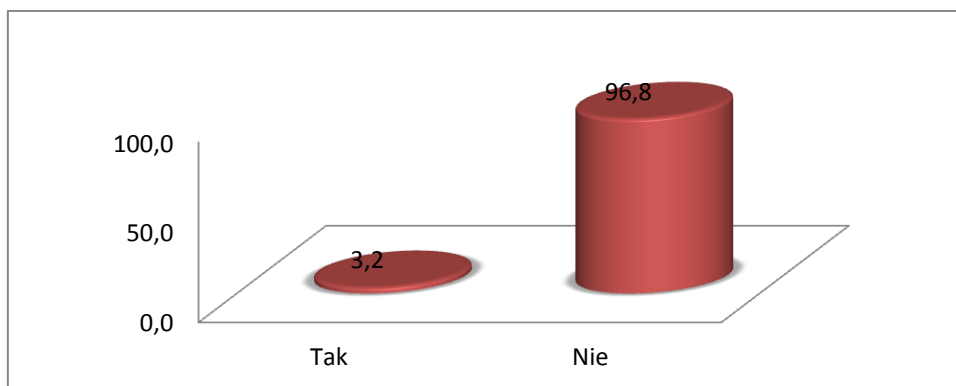
Wykres 11. Co oznacza dla Ciebie przemoc?

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowanym zadano bezpośrednie pytanie, o doświadczenia przemocy. Uzyskano 96,8% odpowiedzi negatywnych.

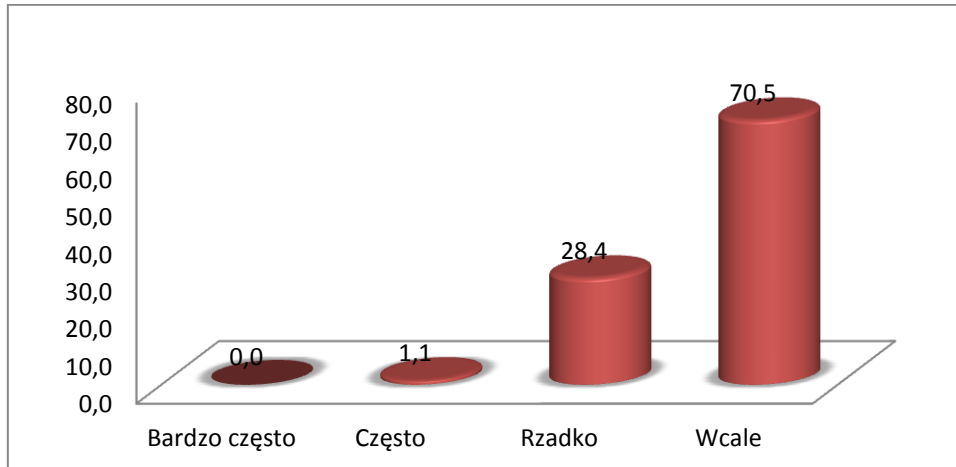
Wykres 12. Czy doświadczyłeś/łaś przemocy w Twojej rodzinie?

Źródło: Opracowanie własne

Zadano również pytanie o częstotliwość doznawanej przemocy. 70,5% uczniów uznała, że wcale nie doznaje przemocy. Jednak 28,4% uczniów uznało, że przemocy doznają „rzadko”. 1,1% określiło że „często”.

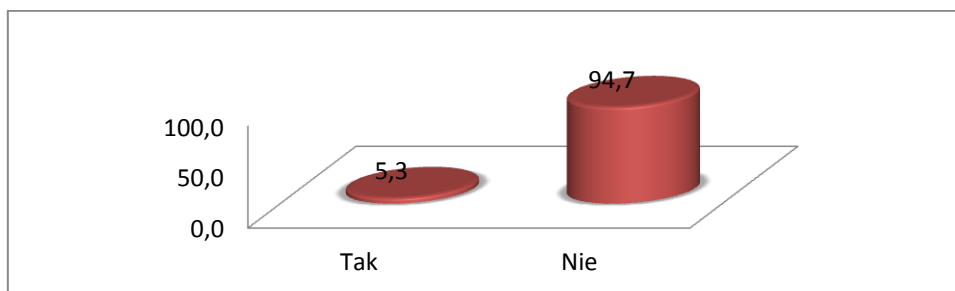
Wykres 13. Jak często doznajesz przemocy?

Źródło: Opracowanie własne

Przeważająca większość badanej młodzieży wskazała w pytaniu ankietowym, że nie była świadkiem przemocy wobec członków ich rodziny (94,7%), zaś 5,3% udzieliło odpowiedzi twierdzącej na zadane pytanie.

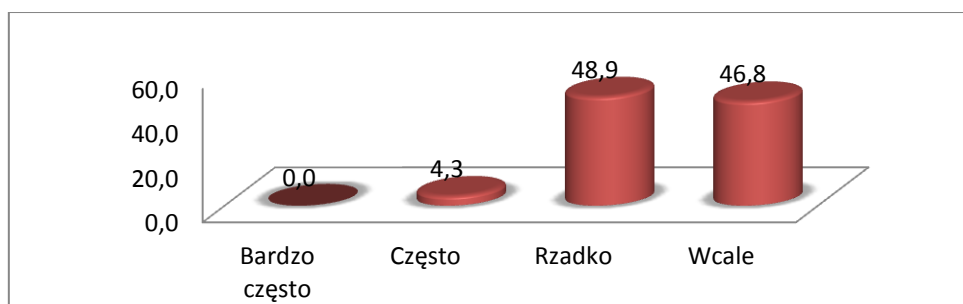
Wykres 14. Czy byłeś/łaś świadkiem przemocy w Twojej rodzinie?

Źródło: Opracowanie własne

Zadano również pytanie: Jak często byłeś/aś świadkiem przemocy? Najwięcej uzyskano odpowiedzi wskazujące na „rzadko” (48,9%). 4,3% uczniów uznało, że „często” jest świadkiem przemocy.

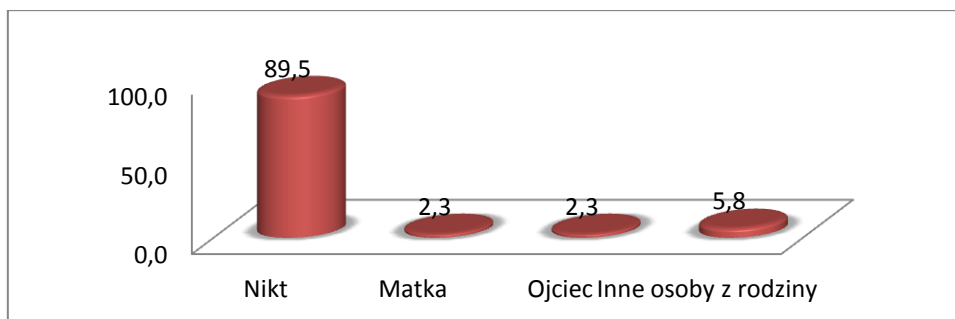
Wykres 15. Jak często byłeś/aś świadkiem przemocy?

Źródło: Opracowanie własne

Wśród uczniów, którzy doświadczyli przemocy w rodzinie, padały odpowiedzi, że najczęściej przemocy doznawały inne osoby z rodziny (5,8%).

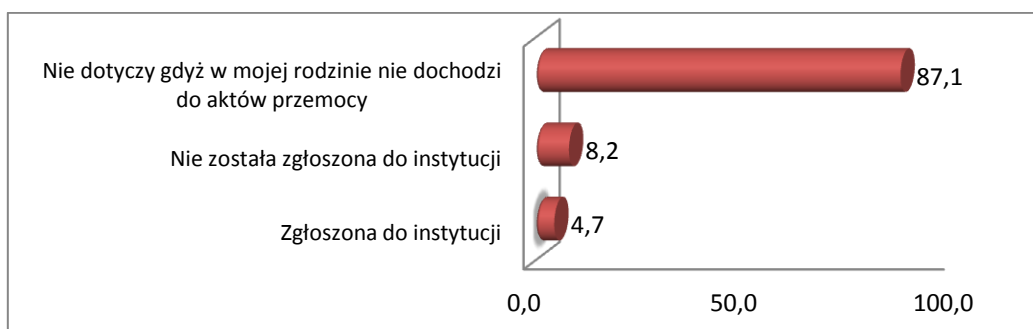
Wykres 16. Kto w Twojej rodzinie doznawał przemocy?

Źródło: Opracowanie własne

Uczniowie, którzy doświadczyli przemocy w rodzinie odpowiadali, że stosowana przemoc z reguły nie była zgłaszana do instytucji (8,2%).

Wykres 17. Stosowana przemoc w domu z reguły była:

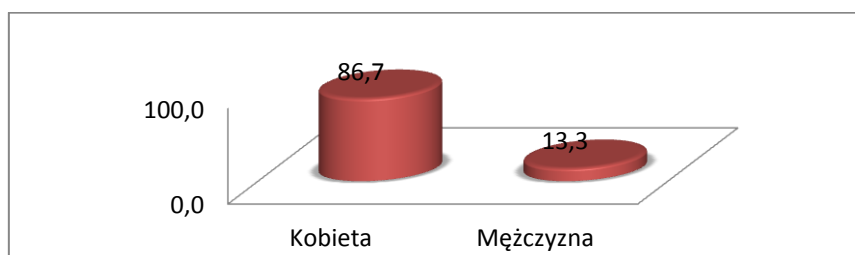

Źródło: Opracowanie własne

Analiza badań ankietowych przeprowadzonych wśród profesjonalistów wsparcia społecznego.

Grupa badanych składała się z 15 osób. Wśród badanych profesjonalistów występowała dominacja płci damskiej.

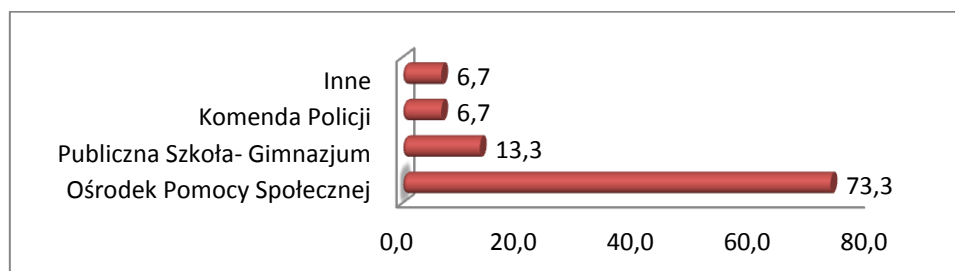
Wykres 18. Płeć badanych osób

Źródło: Opracowanie własne

Badani posiadali wykształcenie wyższe humanistyczne, a także średnie ogólne, policealne/pomaturalne, wyższe techniczne. Udział w badaniu wzięli: pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, pracownicy gimnazjów, w tym nauczyciel, pedagog, dzielnicowy Komendy Powiatowej Policji oraz inni.

Wykres 19. Miejsce pracy respondentów

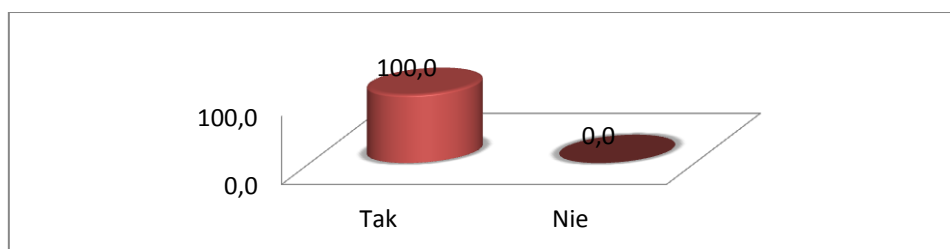
Źródło: Opracowanie własne

Postrzeganie przemocy przez profesjonalistów wsparcia społecznego.

Celem badania było poznanie opinii profesjonalistów na temat przemocy, a także ich doświadczeń zawodowych z nią związanych.

Pierwszym pytaniem, które zostało zadane przedstawicielom służb wsparcia społecznego, było pytanie „Czy w wykonywanej pracy zawodowej spotykają się z przypadkami przemocy domowej?”. Wszyscy ankietowani odpowiedzieli twierdząco na to pytanie.

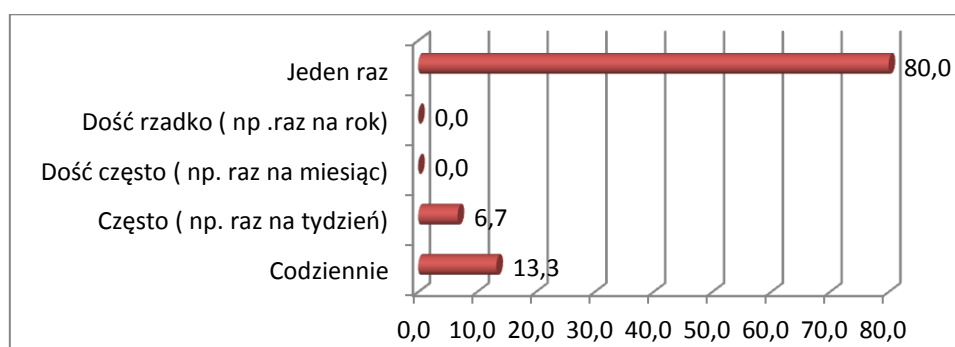
Wykres 20. Czy Pan(i) w wykonywanej pracy zawodowej spotyka się z przypadkami przemocy w rodzinie?

Źródło: Opracowanie własne

Równie ciekawe odpowiedzi uzyskano na pytanie „Jaką częstotliwość zachowań uznaje Pan(i) za przemoc?”. Przedstawiciele badanych instytucji w przeważającej większości uznali, że zachowaniem przemocowym jest występowanie takich zachowań „jeden raz” (80,0%).

Wykres 21. Jaką częstotliwość zachowań uznaje Pan(i) za przemoc?

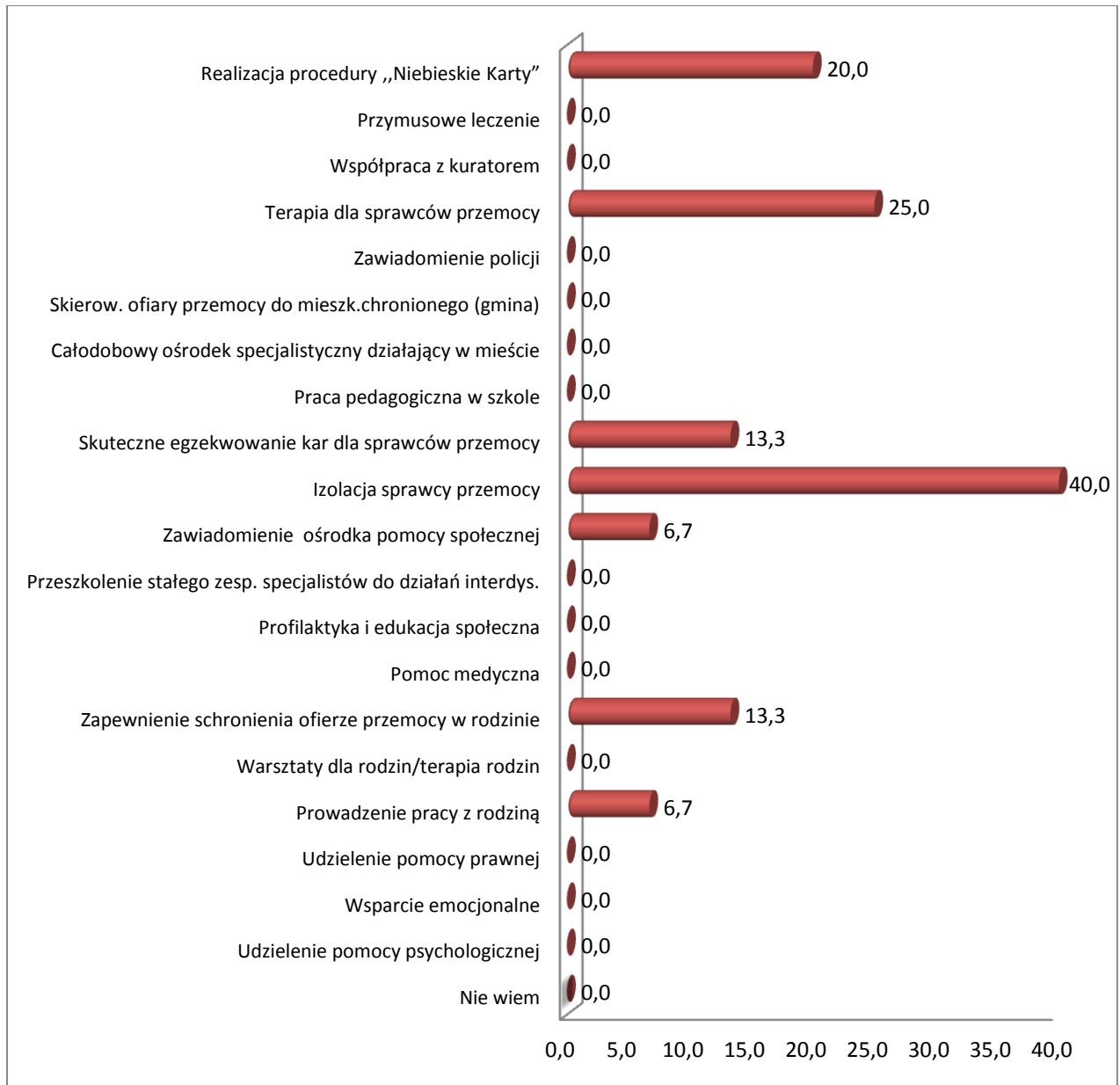

Źródło: Opracowanie własne

Na pytanie dotyczące skutecznych działań w pomocy osobom doznającym przemocy, udzielano najczęściej odpowiedzi (pytanie wielokrotnego wyboru): izolacja sprawcy przemocy, terapia dla sprawców przemocy, realizacja procedury „Niebieskie Karty”, zapewnienie schronienia ofierze przemocy w rodzinie, skuteczne egzekwowanie kar dla

sprawców przemocy, prowadzenie pracy z rodziną, zawiadomienie ośrodka pomocy społecznej.

Wykres 22. Jakie są Pan(i) zdaniem najbardziej skuteczne działania w pomocy ofiarom przemocy w rodzinie?

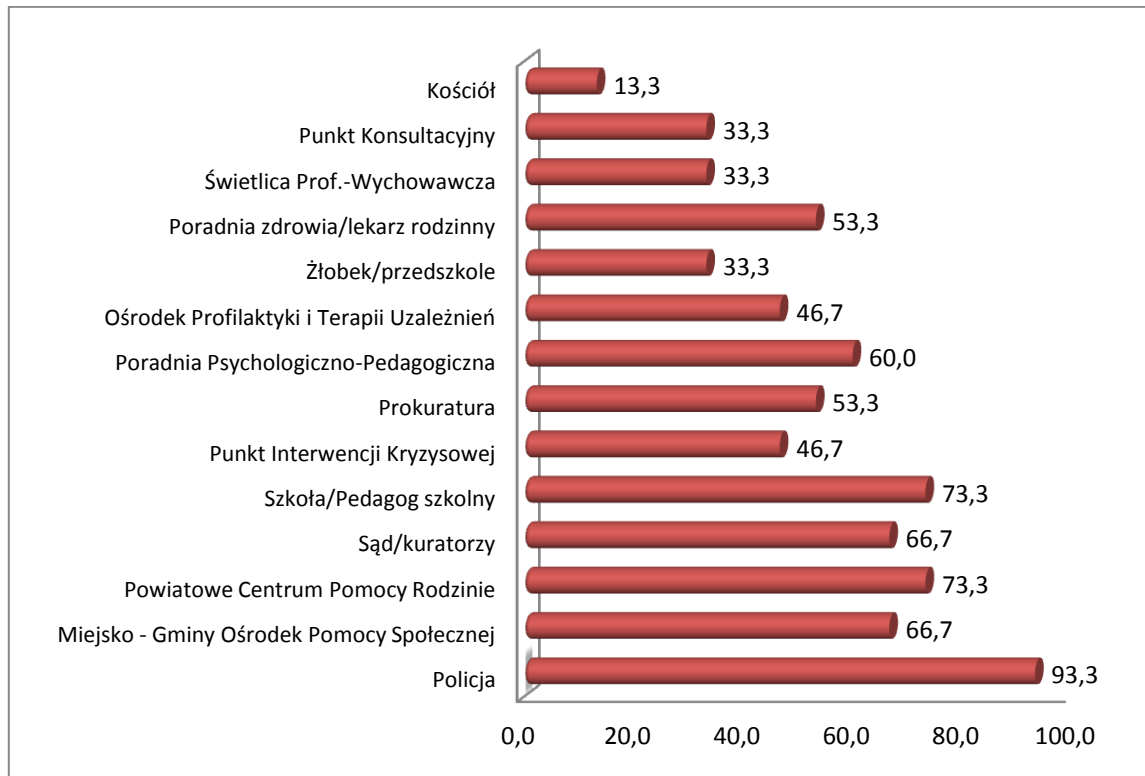

Źródło: Opracowanie własne

Profesjonaliści wsparcia społecznego widzą potrzebę współpracy z innymi służbami w celu lepszego przeciwdziałania przemocy w rodzinie (100,0%). Na pytanie o konkretne instytucje, z którymi można nawiązać ową współpracę, odpowiadano najczęściej:

Policja, Miejsko - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd/kuratorzy, Szkoła/Pedagog szkolny (wielokrotne odpowiedzi).

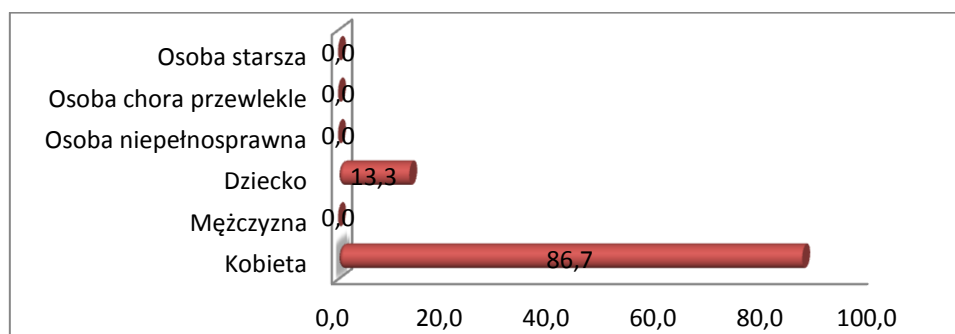
Wykres 23. Z jakimi instytucjami widzi Pan(i) potrzebę nawiązania współpracy?

Źródło: Opracowanie własne

Ankietowanym zadano pytanie, czy w ich zakładzie pracy istnieją procedury postępowania z osobami, które doznają przemocy? Uzyskano 73,3% pozytywnych odpowiedzi. Zadano również pytanie: „Na podstawie praktyki zawodowej, które osoby doświadczające najczęściej przemocy?”. Uzyskano 86,7% odpowiedzi, że „kobieta” oraz 13,3% że „dziecko”.

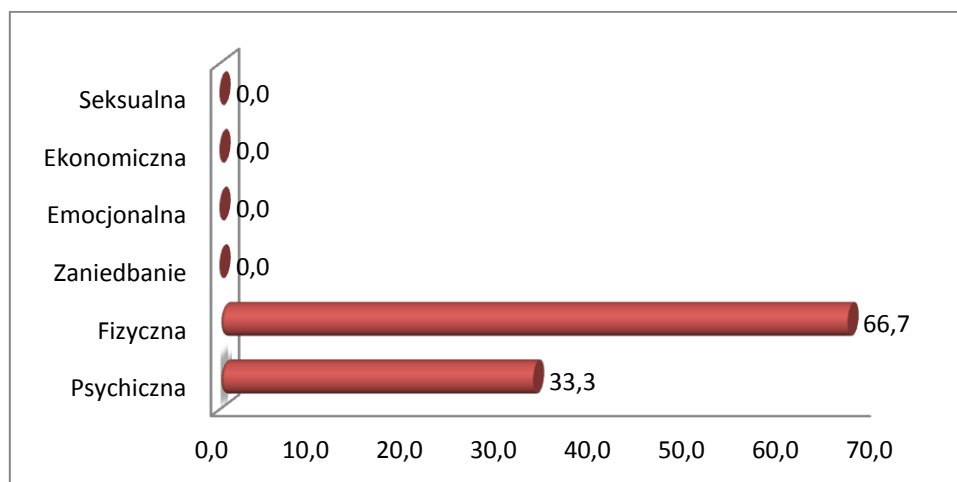
Wykres 24. Na podstawie praktyki zawodowej, które osoby doświadczające najczęściej przemocy?

Źródło: Opracowanie własne

Rodzaj zdiagnozowanej przemocy w toku działań zawodowych profesjonalistów wsparcia społecznego, to przemoc fizyczna i psychiczna

Wykres 25. Rodzaj zdiagnozowanej przemocy w toku działań zawodowych

Źródło: Opracowanie własne

4. Metoda tworzenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na terenie Gminy Proszowice

Przy tworzeniu programu przeciwdziałania przemocy wybrano metodę MAPS (Metodę Aktywnego Planowania) z elementami ZOPP (Planowanie Projektu Zintegrowane na Cel) jako najbardziej odpowiednich dla efektywnego i wielokierunkowego przygotowania kierunków polityki społecznej. Planowanie społeczne oparte na metodzie MAPS i ZOPP bazuje na bezpośrednich wynikach diagnozy społecznej gminy oraz przedstawicieli instytucji gminnych oraz wiedzy ekspertów. Niemniej główną metodą tworzenia kierunków działania polityki społecznej były analizy dokumentów.

Proces konstruowania głównych kierunków polityki społecznej gminy przebiegał według omówionych poniżej czterech etapów:

- 1. Diagnoza przemocy w środowisku lokalnym** - której celem było zidentyfikowanie głównych grup problemów i kwestii społecznych w gminie i mieście w oparciu o wyniki badania ankietowego oraz dostępne analizy dotyczące przemocy i uporządkowanie ich w związku przyczynowo – skutkowe.
- 2. Analiza głównych celów programu** - które umożliwiły wskazanie celów i ich wzajemnej zależności zgodnie z kryterium „cel – środek do jego osiągnięcia”. Celowi

generalnemu przypisano kierunki działań oraz wskazano tzw. przedsięwzięcia, które stanowią podstawę do realizacji programu.

3. **Określenie wskaźników realizacji** - które umożliwiły wskazanie stopnia realizacji założonych celów Programu. Założono, iż wskaźniki realizacji wskazują zakładaną wartość do osiągnięcia w horyzoncie czasowym do 2020 roku. Monitoring i ewaluacja stopnia realizacji będą dokonywane przez pracowników Miejsko - Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, na podstawie zarządzenia Kierownika. Program będzie obowiązywał do 2020, a pierwsza cenzura ewaluacyjna zostanie dokonana w 2018 roku.

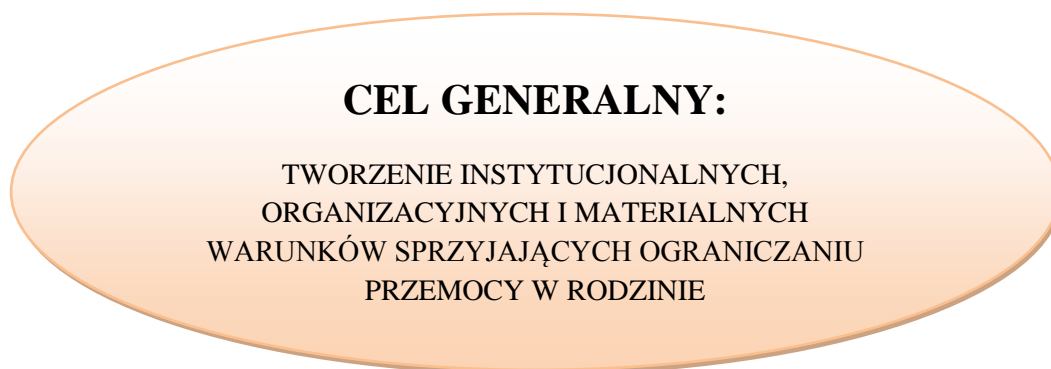
Sposób oznaczania struktury celów w programie (...) ukazuje schemat:

CEL GENERALNY	KIERUNEK DZIAŁAŃ 1	PRZEDSIĘWZIĘCIE 1
		PRZEDSIĘWZIĘCIE 2
	KIERUNEK DZIAŁAŃ 2	PRZEDSIĘWZIĘCIE 1
		PRZEDSIĘWZIĘCIE 2
	KIERUNEK DZIAŁAŃ 3	PRZEDSIĘWZIĘCIE 1
		PRZEDSIĘWZIĘCIE 2

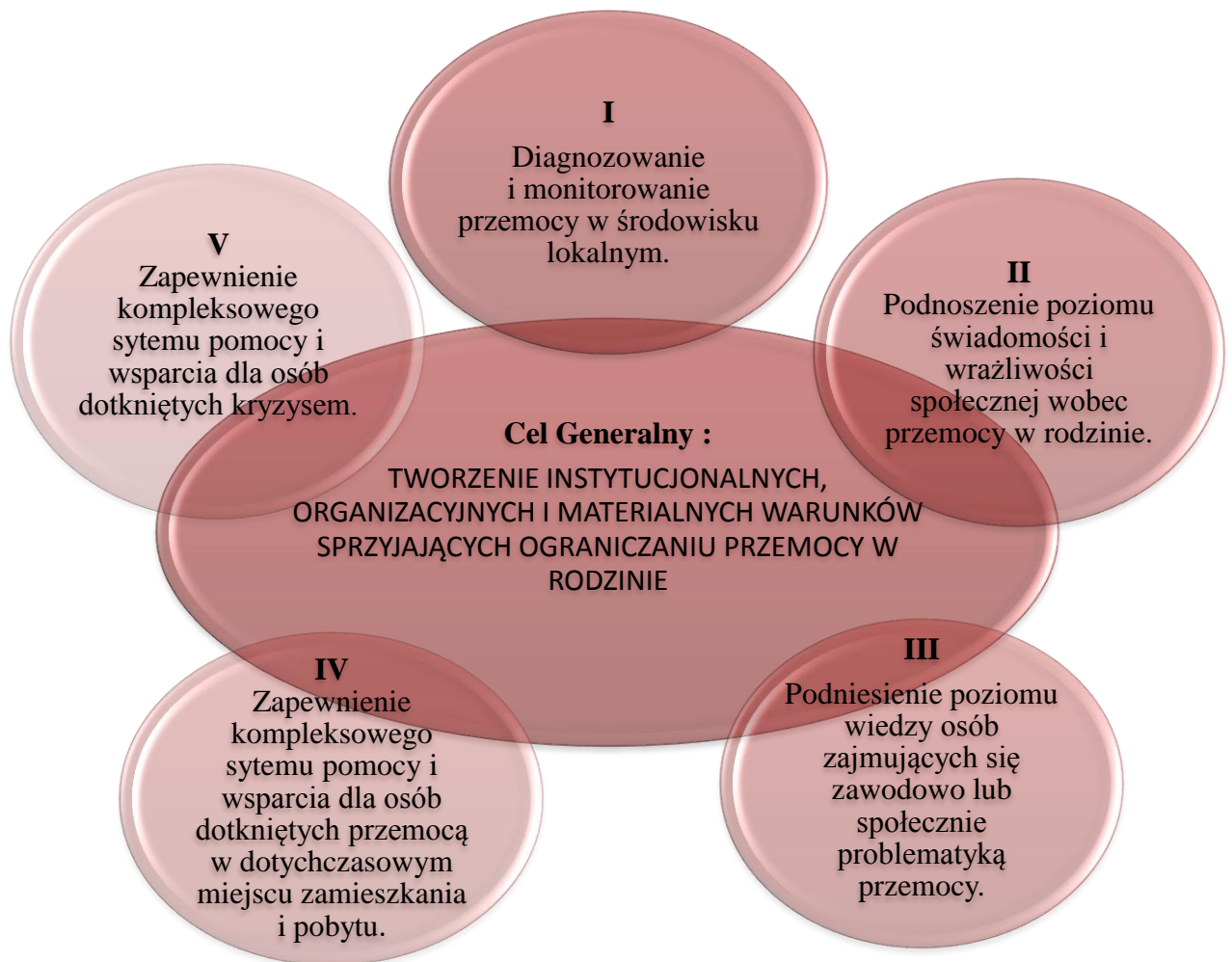
5. Identyfikacja celu generalnego i priorytetów

Diagnoza problemów i zjawisk społecznych, przesłanki i dyrektywy płynące z różnych poziomów planowania i zarządzania rządowego i samorządowego oraz cel generalny są podstawą wyznaczania priorytetów powyższego programu w zakresie lokalnej polityki społecznej.

Wyniku przeprowadzonych analiz oraz konsultacji przyjęto za cel generalny:

Diagnoza zjawiska przemocy oraz wyznaczony cel generalny Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie stanowiły podstawę wyznaczania priorytetów, na których koncentrowane będą działania do roku 2020.

CEL GENERALNY TWORZENIE INSTYTUCJONALNYCH, ORGANIZACYJNYCH I MATERIALNYCH WARUNKÓW SPRZYJAJĄCYCH OGROMACZANIU PRZEMOCY W RODZINIE	KIERUNEK DZIAŁANIA		Przedsięwzięcia	
	K1	Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.	P1	Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).
		P2	Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.	
		P3	Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym	
K2	Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie.	P1	Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy.	
		P2	Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy (plakaty, ulotki, artykuły).	
		P3	Realizacja działań profilaktycznych mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą.	
		P4	Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową.	
		P5	Współpraca ze związkami wyznaniowymi, kościołami w zakresie przeciwdziałania przemocy	
K3	Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	P1	Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	
		P2	Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	
		P3	Zabezpieczenie przed skutkami wypalenia zawodowego – realizacja superwizji.	
		P4	Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególnie trudnych sytuacjach.	
K4	Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.	P1	Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.)	
		P2	Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy.	
		P3	Zapewnienie dostępu do grup wsparcia dla osób doznających przemocy.	
		P4	Zapewnienie bezpiecznego schronienia rodzinom dotkniętych przemocą.	
		P5	Realizacja opracowanej jednolitej procedury postępowania podczas interwencji kryzysowej wobec osoby doznającej przemocy.	
		P6	Realizacja pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie	
		P7	Pomoc w uzyskaniu dostępu do uczestnictwa w programach terapeutycznych kierowanych do	

				sprawców przemocy w rodzinie.
	K5	Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem.	P1	Zapewnienie specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne , rodzinne, socjalne, prawne itp.)
			P2	Realizacja pracy socjalnej dla osób/rodzin w kryzysie.
			P3	Pomoc w dostępności do programów pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – z rodzin kryzysowych.
			P4	Zapewnienie rodzinom dostępu do mediacji.
			P5	Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów

6. Wskaźniki realizacji

K1 - Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna 2017-2020	Źródło weryfikacji
Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).	Liczba przeprowadzonych diagnoz	4	Badania własne MGOPS
Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.	Liczba przeprowadzonych badań ankietowych	2	Badania własne MGOPS
Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym	Liczba przeprowadzonych badań ewaluacyjnych	4	Badania własne MGOPS
Liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie	Liczba sprawozdań	4	Badania własne MGOPS
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	Liczba sprawozdań	4	Badania własne MGOPS
Liczba sprawców przemocy domowej	Liczba sprawozdań	4	Badania własne MGOPS
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu i środków odurzających	Liczba sprawozdań	4	Badania własne MGOPS
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	Liczba sprawozdań	4	Badania własne MGOPS

K2 - Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna 2017-2020	Źródło weryfikacji
Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy	Liczba przeprowadzonych zajęć	7	sprawozdanie ze spotkań/prelekcji i/lub lista obecności
Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy	Liczba publikacji online i/lub drukowanych	8	zrzut ze strony www i/lub wydruk
Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową	Liczba wydarzeń o charakterze integracyjnym i/lub sportowych skierowanych do rodzin zagrożonych przemocą	8	sprawozdanie

K3 - Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna 2017-2020	Źródło weryfikacji
Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy	Liczba przeprowadzonych spotkań z ekspertem/doradcą	11	sprawozdanie z zajęć i/lub lista obecności
Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Liczba przeprowadzonych szkoleń	8	sprawozdanie
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególności trudnych sytuacjach.	Liczba przeprowadzonych spotkań zespołu interdyscyplinarnego	16	sprawozdanie
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególności trudnych sytuacjach.	Liczba rodzin objęta działaniem zespołu interdyscyplinarnego	112	sprawozdanie

K4- Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna 2017-2020	Źródło weryfikacji
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.	Liczba punktów dla osób dotkniętych przemocą	1	sprawozdanie i/lub lista obecności
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.	Liczba osób objęta wsparciem	112	sprawozdanie i/lub lista obecności

Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy	Liczba osób objęta pracą socjalną	20	sprawozdanie i/lub lista obecności
Realizacja pomocy psychologicznej i/lub psychoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie.	Liczba rodzin z dziećmi objęta pomocą psychologiczną i/lub psychoterapeutyczną	10	sprawozdanie

K5- Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	Wartość kumulatywna	Źródło weryfikacji
Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów	Liczba przeprowadzonych spotkań	4	sprawozdanie

7. Harmonogram realizacji

<i>K1 - Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.</i>					
Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI			
		2017	2018	2019	2020
Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).	Liczba przeprowadzonych diagnoz	X	X	X	X
Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.	Liczba przeprowadzonych badań ankietowych	-	X	-	X
Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym	Liczba przeprowadzonych badań ewaluacyjnych	X	X	X	X
Liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie	Liczba sprawozdań	X	X	X	X
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	Liczba sprawozdań	X	X	X	X
Liczba sprawców przemocy domowej	Liczba sprawozdań	X	X	X	X
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu i środków odurzających	Liczba sprawozdań	X	X	X	X
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	Liczba sprawozdań	X	X	X	X

<i>K2 - Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie</i>					
Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI			
		2017	2018	2019	2020
Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy.	Liczba przeprowadzonych zajęć	X	X	X	X
Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy	Liczba publikacji online i/lub drukowanych	X	X	X	X
Realizacja działań profilaktycznych mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą .	Liczba przeprowadzonych zajęć	X	X	X	X

Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową	Liczba wydarzeń o charakter integracyjnym i/lub sportowych skierowanych do rodzin zagrożonych przemocą	X	X	X	X
---	--	---	---	---	---

K3- Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI			
		2017	2018	2019	2020
Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Liczba przeprowadzonych spotkań z ekspertem/doradcą	X	X	X	X
Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Liczba przeprowadzonych szkoleń	X	X	X	X
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególności trudnych sytuacjach.	Liczba przeprowadzonych spotkań zespołu interdyscyplinarnego	X	X	X	X
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególności trudnych sytuacjach.	Liczba rodzin objęta działaniem zespołu	X	X	X	X

K4 Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI			
		2017	2018	2019	2022
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.	Liczba Punktów Informacji, Wsparcia i Pomocy dla osób dotkniętych przemocą	X	X	X	X
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.	Liczba osób objęta wsparciem punktu	X	X	X	X

PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE DLA GMINY PROSZOWICE NA LATA 2017-2020

Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy.	Liczba osób objęta pracą socjalną	X	X	X	X
Zapewnienie bezpiecznego schronienia rodzinom dotkniętych przemocą.	Liczba mieszkań/pomieszczeń wspieranych dla osób doznających przemocy	X	X	X	X
Realizacja pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie	Liczba rodzin z dziećmi objęta pomocą psychologiczną	X	X	X	X

K5- Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem

Nazwa Działania	Wskaźnik/Produkt pomiaru celu	ROK REALIZACJI			
		2017	2018	2019	2020
Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów	Liczba przeprowadzonych spotkań	X	X	X	X

8. Źródła finansowania

<i>K1-Diagnozowanie i monitorowanie przemocy w środowisku lokalnym.</i>		
Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Opracowanie diagnozy przemocy w środowisku lokalnym w oparciu o analizę wtórną danych zastanych (desk research).	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Przeprowadzenie badania ankietowego CAWI.	MGOPS	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Cykliczny monitoring zjawiska przemocy w środowisku lokalnym	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba interwencji domowych, w tym z powodu przemocy w rodzinie	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba pokrzywdzonych w wyniku przemocy domowej	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba sprawców przemocy domowej	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba sprawców przemocy domowej pod wpływem alkoholu i środków odurzających	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Liczba wszczętych procedur „Niebieskiej Karty”	Liczba sprawozdań	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

<i>K2 -Podnoszenie poziomu świadomości i wrażliwości społecznej wobec przemocy w rodzinie</i>		
Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Prowadzenie zajęć edukacyjno-informacyjnych wśród mieszkańców gminy.	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Opracowywanie i publikowanie materiałów informacyjnych na temat zjawiska przemocy i instytucji udzielających pomocy (plakaty, ulotki, broszury).	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Realizacja działań profilaktycznych mającym na celu udzielanie specjalistycznej pomocy w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową.	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Organizowanie alternatywnych (aktywnych) form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z rodzin zagrożonych przemocą domową	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

K3 - Podniesienie poziomu wiedzy osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy

Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Zapewnienie poradnictwa specjalistycznego dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Zapewnienie szkoleń z zakresu przeciwdziałania przemocy dla osób zajmujących się zawodowo lub społecznie problematyką przemocy.	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Kontynuacja działalności Zespołu Interdyscyplinarnego celem odbywania specjalistycznych konsultacji i dokonywania wyboru skutecznych rozwiązań, w szczególności trudnych sytuacjach.	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

K4-Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w dotychczasowym miejscu zamieszkania i pobytu.

Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Realizacja specjalistycznego poradnictwa (psychologiczne, psychoterapeutyczne, rodzinne, socjalne, prawne itp.)	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Realizacja pracy socjalnej z ofiarami przemocy.	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Zapewnienie bezpiecznego schronienia rodzinom dotkniętych przemocą.	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej
Realizacja pomocy psychologicznej dla dzieci i młodzieży – ofiar i świadków przemocy w rodzinie	MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

K5

Zapewnienie kompleksowego systemu pomocy i wsparcia dla osób dotkniętych kryzysem

Nazwa działania	Podmioty odpowiedzialne	Źródło finansowania
Edukacja w zakresie skutecznych sposobów w zakresie rozwiązywania konfliktów	Urząd Gminy, MGOPS, Zespół Interdyscyplinarny,	Budżet Gminy/dotacje celowe/środki Unii Europejskiej

9. Monitoring i ewaluacja

Monitoring to systematyczne określanie dynamiki zmian danego zjawiska. Monitoring rozumiany jest jako proces systematycznego zbierania i analizowania danych ilościowych i jakościowych dotyczących prowadzonych działań, wdrażanych projektów tak w aspekcie finansowym jak i rzeczowym. Jego celem jest zapewnienie zgodności realizacji programu z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i wytyczonymi celami.

Monitoring i ewaluacja zapisów programowych polegają na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych dolegliwości społecznych.

Ewaluacja jest częścią procesu podejmowania decyzji, który to polega na wydawaniu opinii o wartości działania poprzez systematyczne, jawne zbieranie i analizowanie o nim informacji w odniesieniu do przyjętych celów, kryteriów i wartości. Ewaluację programu należy rozumieć jako systematyczne zbieranie informacji na temat działań, charakterystyki i efektów programu, poprawy jej skuteczności oraz/lub wsparcia procesu decyzyjnego dotyczącego przyszłego programowania¹.

Cele prowadzenia ewaluacji można ująć w czterech zasadniczych punktach:

1. kontrola nad działaniem władz publicznych oraz zwiększanie przejrzystości tych działań,
2. zwiększanie skuteczności i efektywności projektów i programów podejmowanych przez sektor publiczny;
3. kształtowanie kierunków i priorytetów działalności sektora publicznego,
4. poznawanie mechanizmów programów i projektów².

Realizacja działań przewidzianych w celach powyższego dokumentu odbywać się będzie, w ramach kompetencji poszczególnych komórek organizacyjnych gminy.

¹ T. Kierzkowski, Ocena (ewaluacja) programów i projektów o charakterze społeczno-gospodarczym w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej, Warszawa 2002, s. 19–20.

² Tamże, str. 11

Potwierdzeniem osiągnięcia wskaźników realizacji działań, będzie coroczne sprawozdanie z realizacji programu. Elementami skutecznego monitoringu i ewaluacji będą przede wszystkim:

– **Zespół wdrażający program:**

Monitoring programu wykonywany będzie przez powołanego wewnętrznym zarządzeniem pracownika MGOPS we współpracy z Przewodniczącym Zespołu Interdyscyplinarnego i jego zastępcą, którzy o swoich działaniach informować też będą na bieżąco pozostałych członków ZI na posiedzeniach zespołu.

– **Roczna ocena wdrażania programu:**

Zespół wdrażający program winien się zbierać przynajmniej raz w roku w celu oceny poziomu wdrożenia poszczególnych celów i kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie. Zespół powinien przedstawić swoją ocenę Burmistrzowi i Radzie, sugerując przyjęcie proponowanych rozwiązań, np. programów celowych.

10. Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Ekonomiczne grupy wiekowe w Gminie Proszowice w 2015 roku	6
Tabela 2. Liczba dzieci w przedszkolach samorządowych, w przedszkolu prywatnym oraz w punkcie przedszkolnym na terenie Gminy i Miasta Proszowice w roku szkolnym 2015/2016	6
Tabela 3. Uczniowie szkół podstawowych na terenie Gminy i Miasta Proszowice w roku szkolnym 2015/2016	7
Tabela 4. Uczniowie szkół gimnazjalnych na terenie Gminy i Miasta Proszowice w roku szkolnym 2015/2016	7
Tabela 5. Powody przyznania pomocy społecznej w Mieście i Gminie Proszowice w 2015 roku	8
Tabela 6. Liczba rodzin i osób objęta pomocą grup roboczych w Gminie i Mieście Proszowice w 2015 roku	9
Tabela 7. Dane dotyczące procedury Niebieskie Karty w Gminie i Mieście Proszowice w 2015 roku	10
Tabela 8. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie na terenie Gminy i Miasta Proszowice w 2015 roku	11
Tabela 9. Porady udzielane w Punkcie Konsultacyjno –Informacyjnym w Gminie i Mieście Proszowice w 2015 roku	11
Wykres 1. Udział procentowy reprezentatywnej młodzieży szkolnej, wg płci	12
Wykres 2. Struktura rodziny badanej młodzieży szkolnej	13
Wykres 3. Jak oceniasz swój kontakt z rodzicami, jako?	13
Wykres 4. Jak oceniasz atmosferę panującą w domu?	13
Wykres 5. Czy czujesz się bezpiecznie wśród najbliższej rodziny?	14
Wykres 6. Czy czujesz się bezpiecznie w szkole?	14
Wykres 7. Czy czujesz się bezpiecznie poza szkołą, na terenie swojej gminy?	14
Wykres 8. W jaki sposób rodzice okazują zainteresowania Twoimi sprawami?	15
Wykres 9. Jak zareagowaliby rodzice/opiekunowie według Ciebie, gdyby dowiedzieli się, że np. paliłeś/aś, /piłeś/aś?	15
Wykres 10. Jaka kara spotyka Cię w domu za niewykonanie obowiązków?	16
Wykres 11. Co oznacza dla Ciebie przemoc?	16
Wykres 12. Czy doświadczyłeś/łaś przemocy w Twojej rodzinie?	17
Wykres 13. Jak często doznajesz przemocy?	17
Wykres 14. Czy byłeś/łaś świadkiem przemocy w Twojej rodzinie?	18
Wykres 15. Jak często byłeś/aś świadkiem przemocy?	18
Wykres 16. Kto w Twojej rodzinie doznawał przemocy?	18
Wykres 17. Stosowana przemoc w domu z reguły była:	19
Wykres 18. Płeć badanych osób	19
Wykres 19. Miejsce pracy respondentów	19
Wykres 20. Czy Pan(i) w wykonywanej pracy zawodowej spotyka się z przypadkami przemocy w rodzinie?	20
Wykres 21. Jaką częstotliwość zachowań uznaje Pan(i) za przemoc?	20
Wykres 22. Jakie są Pan(i) zdaniem najbardziej skuteczne działania w pomocy ofiarom przemocy w rodzinie?	21
Wykres 23. Z jakimi instytucjami widzi Pan(i) potrzebę nawiązania współpracy?	22
Wykres 24. Na podstawie praktyki zawodowej, które osoby doświadczające najczęściej przemocy?	22
Wykres 25. Rodzaj zdiagnozowanej przemocy w toku działań zawodowych	23